

Dental management of patients with haematological disorders

E. Piperi¹, N. Nikitakis², K. Tosios¹, A. Sklavounou¹

Benign and malignant disorders of the haematopoietic and lymphoreticular tissues encompass a great number of diseases in which the red blood cells, the white blood cells and/or the haemostatic mechanisms may be affected. Benign haematological disorders may show a variety of intraoral manifestations, presenting for example as mucosal pallor and atrophy, angular cheilitis and recurrent aphthous ulcerations (anaemias), as ulcerative lesions and increased susceptibility to periodontal disease and other infections (leukopenias) or as petechiae, ecchymoses and increased tendency to gingival and mucosal bleeding (purpuras and haemophilias). Oral and maxillofacial manifestations of malignant haematopoietic and lymphoreticular disorders, which include leukaemias, malignant lymphomas and immunoproliferative diseases, may present with either primary clinical features, e.g. gingival swellings or osteolytic lesions with ill-defined borders due to the accumulation of neoplastic cells in soft tissues and bones, respectively, or as secondary manifestations due to the bone marrow infiltration by neoplastic cells and the subsequent suppression of normal haematopoietic elements (pallor, necrotic ulcers, spontaneous bleeding, increased susceptibility to infections etc).

Early recognition of the oromaxillofacial manifestations of these diseases, which may often represent the initial clinical presentation of the underlying disease, may lead to prompt diagnosis and early appropriate therapeutic intervention.

On the other hand, maintenance of oral hygiene is considered necessary for the prevention of serious complications in these patients, since the oral cavity may serve as a port of entry for systemic infections in immunocompromised patients, as in malignant haematological diseases. Since evidence-based protocols for the dental management of these patients are not available, a detailed medical and drug history as well as communication with the attending clinician are mandatory before any dental procedure is attempted.

Key words: hematological disorders, malignant disorders, benign disorders, dental management, oral manifestations.

Odontostomatological Progress 2014, 68 (2): 282-292

1. DDS, MS, Dr.Dent
2. DDS, MD, PhD

Department of Oral Pathology and Medicine, School of Dentistry, National and Kapodistrian University of Athens, 2 Thivon Str., Goudi, 115 27 Athens

Η οδοντιατρική αντιμετώπιση ασθενών με αιματολογικές διαταραχές

E. Πιπέρη¹, N. Νικητάκης², K. Τόσιος², A. Σκλαβούνου³

Οι αιματολογικές νόσοι αφορούν σε καλοήθεις (π.χ. αναιμίες, λευκοπενίες, διαταραχές πήξης) ή κακοήθεις διαταραχές (π.χ. λευχαιμίες, λεμφώματα) του αιμοποιητικού συστήματος και εμφανίζουν μία πληθώρα εκδηλώσεων από τη στοματοπροσωπική περιοχή. Οι καλοήθεις αιματολογικές διαταραχές μπορεί να ευθύνονται για την παρουσία ωχρότητας και ατροφίας του βλεννογόνου, συρχειλίτιδας και υποτροπιάζουσών αφθών (σιδηροπενική και μεγαλοβλαστική αναιμία), να συσχετίζονται με ευπάθεια σε λοιμώξεις, εξελκώσεις και αιμορραγική διάθεση (απλαστική αναιμία), να προδιαθέτουν σε ουλίτιδα, περιοδοντίτιδα με πρώιμη εμφάνιση και ταχεία εξέλιξη, ελκώσεις ή διαβρώσεις (ακοκκιοκυτταραιμία, κυκλική ουδετεροπενία) ή να εκδηλώνονται ως πετέχειες, εκχυμώσεις και αυξημένη αιμορραγική διάθεση (πορφύρες, αιμορροφιλίες). Οι στοματικές εκδηλώσεις στις κακοήθεις αιματολογικές διαταραχές μπορεί να οφείλονται είτε στη διήθηση των μαλακών μορίων και οστών από νεοπλασματικά κύτταρα (π.χ. διόγκωση ούλων, ακτινοδιαγράψεις με ασαφή όρια) είτε σε ποιοτικές ή/και ποσοτικές διαταραχές στη σύνθεση των κυττάρων του αίματος ως αποτέλεσμα της κατάληψης του μυελού από τον νεοπλασματικό κλώνο (π.χ. ωχρότητα, ελκώσεις, αυτόματες ουλτορραγίες, αυξημένη προδιάθεση για την εμφάνιση λοιμώξεων κ.ά.). Οι εκδηλώσεις αυτές είναι δυνατόν να αποτελούν το πρώτο κλινικό σημείο της συστηματικής νόσου, γεγονός που μπορεί να συμβάλλει στην έγκαιρη διάγνωση και αντιμετώπιση της υποκείμενης αιματολογικής διαταραχής. Η διατήρηση καλής στοματικής υγιεινής σε αυτούς τους ασθενείς, ιδιαίτερα εάν τελούν υπό ανοσοκαταστολή (π.χ. κακοήθη αιματολογικά νοσήματα) είναι πρωταρχικής σημασίας για την αποφυγή σοβαρών επιπλοκών, καθώς η στοματική κοιλότητα μπορεί να αποτελέσει πύλη εισόδου συστηματικών λοιμώξεων. Η οδοντιατρική αντιμετώπιση των ασθενών με αιματολογικές διαταραχές εξαρτάται από το αιματολογικό τους προφίλ και απαιτείται λήψη ενδεδειγμένου ιατρικού και φαρμακευτικού ιστορικού και στην πλειονότητα των περιπτώσεων προσεννόηση με τον θεράποντα ιατρό. Στην παρούσα εργασία παρατίθενται συνοπτικά τα βασικά χαρακτηριστικά των αιματολογικών διαταραχών και οι εκδηλώσεις τους από τη στοματοπροσωπική περιοχή, καθώς και οι ιδιαιτερότητες στην οδοντιατρική αντιμετώπιση αυτών των ασθενών.

Λέξεις ευρετηρίου: αιματολογικές διαταραχές, κακοήθεις διαταραχές, καλοήθεις διαταραχές, στοματικές εκδηλώσεις, οδοντιατρική αντιμετώπιση

Οδοντοστοματολογική Πρόοδος 2014, 68 (2): 282-292

1. Λέκτορας
2. Επίκουρος Καθηγητής
3. Καθηγήτρια, Διευθύντρια Εργαστηρίου Στοματολογίας

Εργαστήριο Στοματολογίας, Οδοντιατρική Σχολή Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Θηβών 2, Γουδί, 115 27 Αθήνα